

Васьківська Галина Олексіївна

доктор педагогічних наук, завідувач відділом дидактики НАПН України

СУТНІСТЬ ТЕСТУВАННЯ ЯК МЕТОДУ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Нині компетентнісна модель освіти здатна, як найкраще, адаптувати особистість до соціуму. Згаданий студентоцентричний принцип не суперечить компетентнісній моделі освіти, а є її частиною. До речі, в Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні йдеться, що компетентнісна модель освіти на перше місце висуває не процес навчання, а його результат, виражений в термінах компетентностей людини. Саме такий результат може оцінюватися відповідно до концепції вимірювання якості освіти.

Вчені розглядають якість освіти у взаємозв'язку соціально-філософського, педагогічного та інших аспектів (Зязюн І., Кремень В., Луговий В. та ін.), аналізують управлінські та організаційні питання (Євтух М., Ельникова Г., Ляшенко А., Момот А. та ін.), досліджують значення безперервної освіти і розвиток особистісних якостей викладачів і студентів (Левченко Т., Корсак К., Ничкало Н., Осадченко І. та ін.). У багатьох роботах висвітлюються питання оцінної діяльності в навчальному процесі (Бондар Вл., Буллах І., Загвязинський В., Ляшенко А., Романишина Л., Підласий І. та ін.), підготовки майбутнього вчителя до професійного оцінювання (Баженова І., Кузьміна Н. та ін.).

У багатьох аспектах оцінна діяльність виступає потужним інструментом в системі менеджменту ВНЗ, що виконує функції регулювання, проектування, стимулювання, які ведуть до поліпшення якості навчальних результатів. На цьому акцентує увагу В. Болотов, зазначаючи, що якість освіти є інтегральною характеристикою відповідної системи і «відображає ступінь відповідності реально досягнутих освітніх результатів нормативним вимогам, соціальним і особистісним очікуванням» [2, с. 93]. Організація ефективного оцінювання навчальної успішності передбачає: розробку чіткої концепції всіх запланованих навчальних результатів, охоплюючи знання і навички, що визначають рівень навченості студентів; використання різних методів оцінювання (тести, письмові контрольні завдання, есе тощо), їх комбінації. Різноманітність методів оцінювання викликана тим, що визначаються рівні сформованості різних компетенцій.

На думку В. Аванесова, серед основних принципів педагогічних вимірювань, в обов'язковому порядку, повинні реалізуватися ті, що максимально забезпечують взаємозв'язок педагогічних вимірювань з цілями освіти і навчання, а також – об'єктивність вимірювань, справедливість, науковість і ефективність, систематичність, гуманність і етичність [1].

Постійний моніторинг навчальних досягнень студентів є необхідною умовою отримання якісної освіти. Серед методів такого моніторингу можна назвати усне опитування, письмовий контроль, самоконтроль і взаємооцінювання, захист студентами звіту про проходження практики, лабораторні роботи, курсові та дипломні проекти тощо. На нашу думку, найефективніший метод моніторингу – це тестування.

«Тестовий метод полягає в застосуванні системи спеціально відібраних і попередньо «згорнутих», перевірених процедур (репрезентації, формалізації, алгоритмізації, інструктування, фіксації, метрики, аналізу та інтерпретації) для отримання неявної інформації про параметри і властивості досліджуваного об'єкта чи явища і їх професійної діагностики» [4, с. 1119], тому актуальною залишається проблема комплексного дослідження ефективного використання тестових методів та їх ефективності. По-перше, вони повинні максимально відповідати специфіці предметної галузі. По-друге, валідність тестів повинна бути задовільною, як, власне, і методика оцінювання знань у цілому. По-третє, впроваджений у навчальний процес тестовий контроль не повинен бути самоціллю або приводом (інструментом) суперечок викладача і студента. І методика, і методи, і тести, навіть сам процес тестування, повинні відповідати особистісно орієнтованого підходу до оцінювання рівня знань, що значно підвищить якість підготовки майбутніх фахівців.

Даючи визначення тесту як стандартизованому, короткому, обмеженому в часі випробуванню, призначеному для виявлення (встановлення) індивідуальних кількісних і якісних відмінностей, А. Кузнецов зазначає, що тести розрізняють і за програмними цілями, і за змістом. Тести призначаються для: аналізу рівня розвитку пізнавальних процесів і функцій мислення; оцінювання можливості оволодіння різними видами діяльності; оцінювання досягнень (розвиток знань, умінь, діяльності після навчання); визначення особистісних рис людини [3, с. 7].

Таким чином, педагогічний тест слід розуміти як інструмент, в основі якого – система взаємопов'язаних завдань специфічної форми, певного змісту і різної складності, управляється спеціально розробленою технологією обробки і аналізу отриманих результатів з метою проведення надійного (валідного) оцінювання рівня навченості студентів, сукупності їх знань, умінь, навичок, уявлень і компетенцій.

Подальших досліджень потребує виокремлення дидактичних умов застосування тестування як методу оцінювання навчальних досягнень студентів.

Список використаних джерел

1. Аванесов В. С. Определение, предмет и основные функции педагогической диагностики [Текст] / В. С. Аванесов // Педагогическая диагностика. – 2002. – №1. – С. 32–46.

2. Болотов В. А. Системы оценки качества образования : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений, получающих образование по пед. направлениям и специальностям [Текст] / В. А. Болотов, Н. Ф. Ефремова. – М. : Университетская книга ; Логос, 2007. – 190 с.

3. Кузнецов А. А. Информатика. Тестовые задания [Текст] / А. А. Кузнецов. – 3-е изд. – М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2006. – 232 с.

4. Социология: Энциклопедия [Текст] / [сост.: А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко]. – Мн. : Книжный Дом, 2003. – 1312 с.
